

השפעת סוג הספרייה (כיתתית, מרכזית, או משלבת) על הרגלי הקריאה של ילדים בכיתות ד' / רחמים איריס

תקציר :

בית הספר היסודי רואה בין מטרותיו את פיתוח מיומנויות הקריאה ואת טיפוח הקריאה החופשית של הילדים. אחת הדרכים להשיג מטרות אלו היא בהפעלת ספריות מרכזיות בתוך בית הספר. דרך נוספת היא טיפוחן של ספריות כיתתיות מתוך מגמה להעלות את חשיפתם של הילדים לספרים ולקריאה בהם. מטרת המחקר הייתה לבדוק באם קיימים הבדלים בהרגלי הקריאה של הילדים שלרשותם עומדת ספרייה כיתתית, ספרייה מרכזית או ספרייה משלבת (ספרייה מרכזית וספרייה כיתתית). על מנת לבדוק מטרה זו נשאלה שאלת המחקר הבאה והונחו ההשערות הבאות:

שאלת המחקר :

האם ילדים שעומדת לרשותם ספרייה משלבת יקראו יותר מאשר ילדים שבבית ספרם ספרייה כיתתית בלבד או ספרייה מרכזית בלבד.

השערות המחקר :

1. ילדים שבבית ספרם ספרייה משלבת יקדישו יותר זמן לקריאת ספרים בבית, בהשוואה לילדים שלרשותם סוגי ספריות בבתי ספר אחרים.
2. ילדים שבבית ספרם ספרייה משלבת יהיו בביתם ספרי קריאה רבים יותר, בהשוואה לילדים שלרשותם סוגי ספריות בבתי ספר אחרים.
3. ילדים שבבית ספרם ספרייה משלבת יבקרו יותר בספרייה המרכזית העומדת לרשותם בבית הספר, בהשוואה לילדים שלרשותם סוגי ספריות בבתי ספר אחרים.
4. ילדים שבבית ספרם ספרייה כיתתית יקראו יותר בהשוואה לילדים שבבית ספרם ספרייה מרכזית בלבד.
5. מספר רב יותר של ילדים שבבית ספרם ספרייה כיתתית יהיו רשומים בספרייה ציבורית, בהשוואה לילדים שלרשותם סוגי ספריות בתי ספר אחרים.

אוכלוסיית הנבדקים כללה 301 נבדקים בכיתות ד' מארבעה בתי ספר במחוז תל אביב, אשר מילאו שאלון שהועבר על ידי החוקרת בשליש האחרון של שנת הלימודים תשנ"ו. המדגם כלל ילדים שהשתתפו בפרויקט ספריות כיתתיות בכיתות א-ג', כשבבית ספרם יש ספרייה מרכזית.

ילדים שהשתתפו בפרויקט ספריות כיתתיות בכיתות א-ג', לא ספרייה מרכזית בבית ספרם, וילדים אשר לא השתתפו בפרויקט ספריות כיתתיות, אך בבית ספרם יש ספרייה מרכזית.

מתוצאות המחקר נראה כי בבדיקת מאפייני הקריאה בקרב קבוצות המחקר השונות נמצא כי ברוב הקריטריונים שנבדקו נמצאו הבדלים מסוימים בין קבוצות המחקר השונות.

בבדיקת מאפייני הקריאה נמצאו הבדלים מסוימים בין קבוצות המחקר השונות לגבי סוג הספר המועדף, הגורם המחליט על בחירת הספר, התרשמות מקריאת ספר וז'אנר הספר.

בבדיקת הרגלי הקריאה של נבדקי המחקר נמצאו הבדלים מובהקים בן שלוש קבוצות המחקר השונות, לגבי תדירות החלפת הספרים, ספרי הקריאה שיש ברשותם וספרים ששאלו מהספרייה, ביקור בספרייה המרכזית ותדירות הקריאה. כמו כן נמצאו הבדלים מובהקים בתדירות הקריאה בין שלוש קבוצות המחקר, וכן נמצא קשר מובהק בין כמות הספרים שיש בבית לבין תדירות הקריאה. בנוסף, לא נמצא הבדל מובהק בין רישום בספרייה הציבורית לבין מספר הספרים בבית.

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין שלוש קבוצות המחקר לגבי מספר השעות המוקדשות לקריאת ספרים ביום ובכמות הספרים שיש לנבדקים בבית. ממצא חשוב אחר במחקר הינו רישום בספרייה הציבורית. מספר רב יותר של ילדים שבבית ספרם ספרייה כיתתית, רשומים בספרייה הציבורית. ניתן להניח כי ממצא זה נובע מכך שהספרייה הכיתתית אינה עונה על צרכי הקריאה של הילדים, בשל כמות מועטה של ספרים, מגוון ספרים דל והעדר תחלופת ספרים. בהעדר ספרייה מרכזית בבית הספר, פונים הילדים לספרייה הציבורית.

מס' מיון בספרייה :
027.8 רחמ.הש תשנ"ח

מס' מערכת בספרייה :
372004